

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Internat pentru tinerime.

În viața școlilor noastre centrale brașovene s'a petrecut Dumineca trecută o lucrare de mare însemnătate.

Prin cuvintele rostite de protopopul Brașovului: *Fentru întărirea bisericii și a neamului!* s'a așezat și sfințit peatra fundamentală a internatului român, ce se va înălța pe lângă institutul cultural, care de șase decenii revărsă lumină în mințile fragede și primitoare ale elevilor veniți din toate ținuturile, unde trăiesc astăzi români.

Intr'o grădină largă, din strada Prundului, pe locul dăruit de fericirii binefăcători Andrei și Elena Buntoi, are să se clădească lăcașul, care dorim să servească de bun adăpost tinerelor generațiuni ce se pregătesc să ducă mai departe soarta viitoare a bisericii și neamului nostru.

*

Iată decursul festivităților brașovene:

Duminecă dimineața s'a oficiat serviciu divin în biserică Sf. Nicolae, la care au fost de față profesorii, tinerimea școlară și un public numeros. Sfârșindu-se slujba dumnezească, o procesiune de peste o mie de persoane, în frunte cu praporii bisericii și cu preoțimea, s'a dus dela biserică până în strada Prundului, unde se făc lucrările pentru clădirea internatului școlilor noastre secundare.

S'a sfințit apa, iar oarul elevilor, sub conducerea profesorului G. Dima, a cântat rugăciunea „Cămara Te, Mântuitorule”.

Luând cuvântul protopopul Dr. V. Saftu a rostit următoarea predică:

În numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh...

Sunat-au azi în zori de zi cu glas duios clopotele bisericii Sf. Nicolae, ca să cheme toată suflarea românească în lăcașul Domnului.

Profesori și învățători, studenți și școlari, bărbați și femei, băieți și fetițe, cu toți dela mic până la mare, în haine de sărbătoare, grăbit-au de cu vreme să se adune înaintea altarului Împăratului cerurilor.

Imbrăcați s'au preoții cu dreptate și înălțat-au cu evlavie rugăciuni fierbinți către Domnul puterilor!

Venit-am „cu crucea'n frunte” în „pământul făgăduinței”, ca să sfințim peatra din capul unghiului!

Cântat-ați și voi, iubitorilor școlari, cântat-ați Dumnezeului nostru, Împăratului nostru, că el este împărat a tot pământul — Dumnezeu! Cântat-ați cu înțelegere!

*Iubiților frați!
Iubite sorioare!*

Nu simțiți voi, că lăcașurile veciniei s'au desohis?!

Nu vedeți voi, colo sus, la masa cerească, cum stau de veseli și de voioși arhierul Șaguna, protopopul Popazu, căpitanul George Cristureanu, negustorii Dimitrie și Zoe Ienciovici, Andrei, Elena și Onisim Buntoiu?!

N'auziți voi fanfara strălucitorilor cheruvimi, cât cântă de mândru și de frumos?!

Tăceți mulcom, tăceți... Popazu vrea să ne vorbească:

„Înălțați mai repede pe această sfântă peatră mândru palat întru fericirea neamului! ...Destul umblat-au pustii și răsleți feciorii Ierusalimului meu!

„Voi, Eforii școalelor, să îngrijiți, ca de ochii voștri din cap de sănătate, de mintea și de inima lor!

„Vrem cu orice preț, ca toți feciorii noștri să fie Feți-Frumoși ca peatra de sănătoși!

„Vrem cu orice preț ca mintea lor să fie bogată și limpede, cu scaun la judecată!

„Vrem cu orice preț, ca inima lor să fie un nesecat izvor de credință, de dragoste și de nădejde:

„De credință în Dumnezeul cel tare și mare al moșilor și strămoșilor noștri;

„De dragoste către școala noastră biserică ortodoxă română;

„De nădejde în strălucitul viitor al mult cercatului nostru neam românesc!...
„Tie, directore și urmașilor tăi după vremuri, îți glasuieste, cu inimă să stăruiești și porunca-mi să'mplinești!

„N'auziți voi fanfara strălucitorilor cheruvimi, cât cântă de mândru și de frumos?!”

*Iubiților frați!
Iubite sorioare!*

Înălța-vom cu evlavie mândru palat întru fericirea neamului! Amin.

*

După predica festivă, părintele Dr. V. Saftu a dat citire următorului act, rostit dela I. P. S. Sa Metropolitanul Ioan Meșianu:

Nr. 12376 Pres.

Prea Onorate Domnule Protopresbiter!

Din raportul P. O. D. Talé dela 18 ale curentei Nr. 217, cu mare mângâiere sufletească, văzând că bunul Dumnezeu V'a ajutat a degeta clădirea unui internat de băieți, pe lângă școalele noastre centrale de acolo, a cărui lipsă încă de mult era tare simțită, și că în ziua de 23 ale curentei se vor și începe lucrările de clădire cu punerea pietrii fundamentale, viu a binecuvânta și eu acea frumoasă și folositoare întreprindere și a ruga pe prea bunul Dumnezeu, că ceea ce binecuvânt eu cu mâna mea debilă aloi pe pământ, să binecuvinte și El în ceru.

Tot așa de fierbinte mai rog pe bunul Dumnezeu, ca acel internat să fie tinerilor adăpost în el izvor de inspirație la adevărata învățatură religioasă morală, pentru a deveni folositori bisericii, neamului și patriei.

Deși sunt convins, că toți câți ați conlucrat la realizarea acelei salutări întreprinderi, ați făcut aceasta, pentru ca să Vă împliniți și o dorință a sufletului Vostru: Vă mulțămesc toțuș tuturor și eu cordial pentru acea mare binefacere, rugând pe bunul Dumnezeu să Vi-o răsplătească cu darurile sale cele bogate.

După cari eu binecuvântarea arhierască am rămas

Al vostru de tot binele voitor

Ioan
arhiepiscop.

Sibiu, 19 Octombrie 1911.

*

A urmat discursul directorului V. Onișiu, care a zis următoarele:

*Preaonorate d-le Protopresbiter și
prezident al Eforiei școlare!*

Onoraților d-ni efori și delegați!

Stimați colegi și iubite tinerime școlară!

La acest festiv al zilei de azi, una din cele mai mărețe zile în istoria școalelor noastre, trebuie să mulțămim înaintea de toate bunului Dzeu, care în nesfârșita lui îndurare ne-a învrednicit, s'o ajungem. Căci rar îi este dat omului zilelor noastre, copleșit de grija trudnică a traiului din an în an tot mai senevoios și oropsit de năvala oarbă a unei lumi, oare-și caută și găsește problema vieții sale în mici căpătueli, și socotește, că a raportat cel mai

însemnat triumf în viață, dacă i-a succos să mai imbrâncească vreun alăbănog, care și el biet să svârcolească să-și mai cărpoiască traiul său necăjit, — zlo, — rar îi este dat omului zilelor noastre, să vadă intruchipându-se într'o singură clipă mare și istorică atâtea nădejdi, generosități, atâtea dragoste curată.

Ziua de azi este o serbare a dragostei sfinte și curate către ce avem noi mai scump: către tinerimea noastră școlară. Stăruințe de decenii se împlinesc azi, când punem piatra fundamentală a Internatului școalelor noastre medii. Opera mare a lui Șaguna și Popazu, cari au ridicat în Groaverii Brașovului „Ierusalimul românesc”, acum se încununază prin actual cel mai însemnat în viața școalelor noastre în deceniile din urmă. Generoșii binefăcători după vremuri, cari cu gând avântat au lăsat averile lor, pentru-ca cu timpul fii neamului nostru să se poată adăposti într'un lăcaș de lumină și sănătate și să fie întreținuți cu toate cele trebuincioase pentru dezvoltarea lor trupească și sufletească, — azi saltă și se veselesc în lăcașul lor etern de ferioare. Căpitanul Gheorghe Cristureanu, soții Dimitrie și Zoe Ienciovici și Andrei și Elena Buntoiu, — marii mecenai generoși ai creșterii tinerimei noastre, planează cu Duhul asupra acestui loc sfințit și înălță rugăciuni la Domnul, pentru-ca piatra din unghiu ce o așezăm azi să fie tare și neolătinată și să poarte ani fără număr lăcașul de dragoste creștinească: internatul școalelor noastre medii.

Aducând în numele școalelor noastre, a corpului profesoral și îndeosebi a tinerimii noastre școlare prinosul nostru de recunoștință și de pioasă venerațiune către memoria aeorilor generoși binefăcători, cari și-au lăsat rodul muncii unei vieți întregi, pentruca tinerimea noastră școlară să aibă un adăpost bine îngrijit în internatul ce se va înălța pe acest loc dăruit de fericirii soți Andrei și Elena Buntoiu, — mă înțore către aceia prin a căror sollicitudine și stăruințe atâtea dorințe, atâtea nădejdi și atâtea așteptări ezi încep să se împlinesc.

Preaonorate d-le Prezident al Eforiei școlare! Onoraților domni efori și delegați!

Nimic nu înălță sufletul omului ca săvârșirea unei fapte bune. Toată ura unei lami nelegiuite și tot rânjitul de aparență mulțămire a pătimășilor din lume, cari se răsfăț în succesul unei răsunări erude, — nu trag atâtea în oumpăna sufletului omenesc, cât trage un singur ban jertfit pentru binele altora.

FOIȘOARĂ.

Legatii și inchișitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania,

de Dr. A. Marienescu.

(Urmare.)

La 1301 papa Bonifaciu VIII. scrie Legatului Nicolae: „Pontificele roman e constituit de Dzeu peste regi și regate, ca eclesia militantă există (papa) ierarhul cel mai înalt care a primit principatul peste toți cei muritori, și șezând pe scaunul județului, judecă cu liniște, și cu privirea sa risipește tot răul”.

Și „apoi pontificii romani în special au năzuit, ca regatul Ungariei să fie cruțat de cele stricăcioase, mai ales de năvălirile dușmanoase ale cumanilor, tatarilor, păgânilor și șismaticilor”. Pe lângă acestea Noi ție nu țiam ascunde și nu voim a te lăsa la îndoială, că numitul regat al Ungariei, de către sfântul Stefan primul rege creștin al Ungariei cu tot dreptul și potestatea și cu devoțiune a fost oferit (Inchinat) bisericii sacrosancte romane și predat acesteia... și onoare unui rege numai dacă e chemat dela Dzeu i se cuvine, și pentru aceasta nu dela ori și cine, ci dela vicarul lui Isus Cristos și următorul lui Petru prinște diadema regească”. (Hurm. I. p. 558).

Am citat acestea, ca să se priceapă, că papa cât de mare s'a ținut în lume, ca de drepturi are el asupra Ungariei, și că aceasta scrioare către Legatul său e pregătire, pentruca pe Carol Robert să-l facă rege în Ungaria, precum mai târziu l-a și făcut, și să se vadă, că șismaticii cu cine au stat în față?

9. Legatul Gentili dela Sfântul Martin.

La 1307 papa Clemente V. trimite pe Cardinalul Gentili, dela Sfântul Martin în Munți, de Legat apostolic în Ungaria și Cumania (Valahia).

Scrișoarea e aproape identică cu a papei Bonifaciu VIII, se repetesc lucrurile ce s'au scris Legatului Nicolae la 1301. Vezi 8. Legatul Nicolae partea întâia. Papii se imitează unii pe alții. (Hurm. I. p. 565).

La anul 1309 cardinalul Gentili, Legatul scaunului apostolic excomunică pe Ladislau voivoda Transilvaniei, din cauză, că voește să mărite pe fiica sa catolică după fiul regelui din Servia, căci căsătoria între catolici și ortodoci e oprită; mai departe îl excomunică pentrucă regele Carol Robert e pe tron și Ladislau punând mâna pe coroană nu vrea să o predee lui Carol Robert.

E lucru rar, când și Legatii papilor dispun ceva în numele și prin subscrierea lor. Aci avem un exemplu de puterea unui Legat al papei în Ungaria. Legatul zice: „Voim, ca statul principelui, domnului Carol, ilustrul rege al Ungariei, să fie în pace și liniște, precum și al persoanelor cari locuesc în acel regat, și voiu năzui a supraveghea

anume, ca nimenea din regalia zisului rege să nu cuture a ocupa sau usurpa, ori cele ocupate ori usurpate să le țină, ci în timp de trei luni să le predee regelui când va fi recercat de el și vrea să evite nota infidelitatis și pedeapsa, căci aceste se pot ținea în posesiune numai din voința regelui și a noastră (a Legatului) până când ținem oficiul legățiunii. Mai departe, pentrucă noi pe numitul Ladislau neîncetat l-am provocat, ca coroana sacră a regatului Ungariei ce el o ține la sine ocupată, să o predee sau Nouă sau bisericii Albense (Székesfejervár) sau regelui, dar n'a dat-o, pentru aceasta îi poruncesc etc.

Iară în contra zisului Ladislau, pentru contractul matrimonial punem pedeapsă ce în numita constituțiune e expresă, ca în contra ajutorului ereticilor și în contra inamicului bisericii noastre, — și toată țara lui care e supusă (lui Ladislau, adecă Ardealul) și a partizanilor lui „o pun sub interdictum ecclesiasticum” etc. (Hurm. I. p. 568). Astfel Legatul Gentili dispune de drepturile ce le are însuși papa, de bună seama, acestea în decretul de legățiune i s'au și dat.

10. Călugării predicatori din Ungaria trimiși cu inchișitorii.

La 1304 papa Benedict XI. scrie către priorul călugărilor predicatori din Ungaria, să trimită niște frați în Albania și Cumania, pentrucă acolo se află atari episcopi de legea grecească, și frații să propage credința catolică. (Hurm. I. p. 563).

La 1327 papa Ion XXII. scrie priorului călugărilor predicatori din Ungaria, ca la marginile Ungariei să trimită

Cel mai mic și cel mai trecător bine ce-l săvârșim pentru altul, ne înalță sufletește și ne ridică peste nivelul oamenilor de rând.

Dar-mi-te, când binele nu s'a săvârșit numai pentru un singur om și când nu-i făcut în treacă, ca să se uite până mâine, ci este merit pentru mulți și pentru toate vremurile!

Oh, atunci sufletele noastre se înalță în sfere cerești, unde nu este nici ură, nici răutate, ci dragoste creștinească și recunoștință eternă către binefăcători!

Preanorate d-le president al Eforiei școlare!

Onoraților efori și delegați!

Stimați binefăcători ai tinerimii noastre școlare!

Vă mulțumesc în numele școlărilor și al elevilor noștri pentru osteneala ce ați pus și jertfa ce ați adus, ca să ridicați pe piatra ce s'a sfântit astăzi, mărețul internat al școlărilor noastre, săvârșind un act de cea mai mare și mai largă binefacere. D-zeu vă va binecuvânta pentru aceasta, iar noi vă vom păstra un sentiment sincer de eternă recunoștință.

Și când solicităm d-voastră, jertfele și stăruințele d-voastră vor fi desăvârșite, când mărețul adăpost al tinerimii noastre școlare se va înalța falnic și în saele spațioase și senine va mișuna un roiu vesel, harnic și sănătos de fi de-ai neamului nostru, fiind scutit de ploii, de vânt, de arșiță și de ger și fiind înzestrat cu toate cele trebuințoase, atunci d-voastră veți trece mulțumiți și mângâiați în fața acestui locaș de viață și de muncă și inimile d-voastră vor bate mai tare ca altădată, căci veți fi fericiți în sufletul d-voastră pentru binele ce l-ați săvârșit.

Dar nu veți fi singuri, d-lor efori și delegați, nu veți fi singuri în fericierea d-voastră. O faptă mare de dragoste este ea soarele, care încălzeste pe toți deopotrivă. Vom fi fericiți noi profesorii școlărilor, pentru că vom avea o fortăreață tare în viitorul internat, care va păstra rodul muncii noastre școlare și nu va lăsa să fie smuls de oștră mediul vitreg, în care erau condamnați să trăiască până acum — durere — cei mai mulți dintre elevii noștri. Vor fi fericiți elevii noștri, cari vor fi primiți în internat, căci vor putea munci fără grijă, având tot ce le trebuie pentru creșterea și întărirea lor. Și în fine fericiți vor fi părinții școlărilor noștri, cari numai ei știu câte nopți nedormite vegheză azi, câte griji nu-i frământă, de teama, ca în lipsa unei griji corespunzătoare, fiii lor îndepărtați să nu devieze și să nu se primejdiască.

Dee bunul D-zeu, ca atâtea nădejdi de bine și de fericiere, câte se leagă de peatra această unghiulară, să se întrupeze aievea în viitorul internat spre mângâierea noastră a tuturor, spre înălțarea Sfinției noastre bisericești, spre întărirea iubitelui nostru neam și spre înflorirea patriei noastre strămoșești!

După discursul d-lui Onițiu, părintele I. Prișcu a dat citire următorului act comemorativ:

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh . . . . .

Acum, în zilele Domnitorului nostru, Împărat și Rege, Francisc Iosif I, și cu bu-

năvoia și cu aplecarea spre vrerea noastră a Inalt Prea Sfințitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit, Ioan Meșianu, și cu binecuvântarea protopopului nostru și paroh întâiu a bisericii Sf. Nicolae, Dr. Vasile Saftu și al parohului al doilea, Ioan Prișcu;

Noi, Românii brașoveni, parohieni ai bisericilor Sf. Nicolae din Schei și Sf. Adormiri din Cetate, cu cheltuiala noastră și cu osârdia aleșilor noștri efori, delegați și profesori, fiind prezident al Eforiei protopopul Dr. Vasile Saftu, al delegațiilor Dr. Nicolae Vecerde și director al școlărilor secundare, Virgil Onițiu;

Am început, să zidim și din temelie să ridicăm Internatul acesta de băieți în anul dela Mântuirea lumii 1911, în luna lui Octombrie, în a 23-a zi, iar dela întemeierea liceului nostru în al 62-lea an curgător, fiind plănuitori și meșteri ai zidirii George Dușoiu și Ioan Leucă;

Și am zidit pe locul din ulița Prundului în Schei, dăruind școlărilor de răposatul drept credincios al bisericii noastre și milos-tiv și bun român, Andreiu Buntou, și am ridicat acest locaș, ca să fie în veci spre cinstea și lauda creșterii naționale românești și ca să slujească pentru sănătatea trupurilor și pentru curățirea și înălțarea sufletelor și pentru izbăvirea de multe rele a bunilor copii și tineri români, din ori-ce parte ar veni ei în orașul și la școlăle noastre; căci în aceste zile grele, în cari trăim, numai în ei ne mai stă toată nădejdea!

Și spre adevărire am pus această peatră și scrisoare în temelia casei, ca să-i fie pri-jin și tărie! Amin.*

Actul comemorativ a fost închis de părintele protopop Dr. V. Saftu într-o cutie și așezat în p'atra unghiulară, după care act, părintele protopop a executat cele trei lovituri de ciocan, însoțindu-le cu cuvintele: Pentru întărirea neamului și a bisericii; apoi a rostit în genunchi următoarea rugăciune:

„Doamne, Dumnezeu nostru, Cea ce cu înțelepciunea Ta ai orânduit unei mari păști din mult cerșatul nostru neam românesc să se sălășuiască de opt-spre zece veacuri în aceste de Tine binecuvântate plaiuri; Cea ce în vremuri cu nemărginita Ta bunătate ai ridicat din sânul nostru bărbăți plini de dăbul priceperii, ca arhiepiscopul Șaguna și protopopul Popszu, cari ni-au făcut și ni-au lăsat nouă, ca o sfântă moștenire, mândrul nostru liceu român ortodox;

Auzi-ne pe noi, cari ne-am înfrunțat astăzi aici, ca — cu binecuvântarea actualului nostru arhiepiscop și Mitropolit, Ioan Meșianu, — să punem piatra fundamentală la mult doritul Internat al școlărilor noastre secundare române ortodoxe;

Rugăm-ne Ție cu credință fierbinte și neclintită:

Pz-ște și ocrotește în locașurile dreptilor pe marii binefăcători ai acestui Internat: Căpitanul George Cristureanu, negustorii Dimitrie și Zoe Ienciovi, Andreiu, Elena și Onisim Bantoi!

Fă, Doamne Dumnezeu părinților noștri, ca în vecii vecilor să iasă din acest Internat numai și numai adevărați Apostoli întru propășirea și înflorirea sumppei noastre bisericești strămoșești române ortodoxe și întru adevărata fericiere a mult cerșatului nostru neam românesc! Amin.“

Corul elevilor a executat compoziția maestrului Dima: „Spre cer ridică ochii inimei mele.“

A urmat apoi stropirea pietrii fundamentale și a publicului numeros, după care procesiunea s'a întors între sunetele clopotelor la biserică.

În decursul zilei au sosit mai multe felicitări telegrafice, între cari dela P. C. Sa arhimandritul Dr. Il. Pașariu, Andreiu Bărbănu, președintele Asociațiunii, Dr. Dobrin în numele Lugojenilor, N. Oncu din Arad, M. Voileanu, Dr. Proca și D. Câmpianu din Sibiu.

Din parlament. A produs surprindere generală p'cea neașteptată, încheiată în ședința de Miercuri, între guvern și partidele din cameră. Ieri Joi, s'a făcut alegerea noului președinte, în locul lui Barzeviczy, care si-a dat demisia. Alegerea a căzut asupra lui Năvoay Lajos, fostul vicepreședinte al camerei. Astăzi, Vineri, se face alegerea de vicepreședinte și se începe dezbaterile asupra bugetului. Se va continua apoi discuția asupra proiectelor de reforme militare, — fără ca opoziția să le împedice prin obstrucțiuni tehnice. Ministrul președinte Khuen Héderly va raporta Duminecă Majestății Sale despre evenimentele din urmă parlamentare.

Anexarea Tripolitaniei. Deși Italia este departe de a fi ocupat teritoriul african, totuși a notificat puterilor, că a proclamat anexarea Tripolitaniei și a Cirenaice. Notificarea guvernului italian a fost primită cu liniște. Marile puteri n'au făcut până acum nici o declarație, dacă aprobă sau nu anexarea. Turcia protestează energie împotriva hotărârii Italiei. Din Tripolis se anunță, că generalul Caneva a publicat anexarea provinciilor cu ziua de Miercuri, în 8 Noembrie; la ceremonia aceasta, în Tripolis, au asistat coloniștii italieni și mai multe căpetenii arabe. Lipsetele, cu toate acestea, durează în afară de zidurile cetății.

Sfântul Sinod al României.

Prima ședință s'a ținut Lună, în 24 Octombrie v. 1911.

Membrii Sf. Sinod, convocați în sesiune ordinară de toamnă, s'au întrunit la orele 9 și jumătate dimineața la mitropolie, unde au asistat la serviciu religios oficiat de P. S. Arhiepiscop Teodosie Ploșteanu.

La orele 10 și jumătate membrii Sf. Sinod s'au adunat în localul propriu, sub prezidenția I. P. S. Pimen, mitropolitul Moldovei.

La ședință a luat parte și dl C. C. Arion, ministrul cultelor, însoțit de dl D. Borotanu, administratorul Casei bisericilor.

După îndeplinirea formalităților obișnuite dl C. C. Arion a citit mesajul regal, prin care membrii Sf. Sinod au fost convocați în sesiune ordinară de toamnă.

S'a procedat apoi la constituirea biroului și alegerea diferitelor comisii.

P. S. Nifon, episcopul Danării de-jos, propune ca sub îngrijirea Sf. Sinod să se editeze toate lucrările de muzică bisericească din timpii mai vechi până azi.

Dl C. C. Arion aduce laude P. S. episcop al Danării-de-jos pentru propunerea făcută și îi exprimă dorința să se aleagă o comisie pentru a supraveghea această lucrare.

Au fost aleși în această ocazie următorii: P. S. Nifon Episcopul Danării-de-jos, P. S. T. T. Episcopul Argeșului și P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu.

Mai înainte de a fi ridicată ședința, I. P. S. Pimen Mitropolitul Moldovei comunică Sf. Sinod, că din partea fostului Episcop de Roman Arhiepiscopul Șafirim Gerasim s'a înaintat un protest, în care susține, că pe nedrept a fost condamnat de Sf. Sinod în procesul avut cu fostul Mitropolit-Primat Atanasie Mironescu.

Protestul nu s'a citit în ședința aceasta.

Ședința a doua s'a convocat pe astăzi, Vineri dimineață, la orele 9.

Dela sate.

Borgojoseni, 31 Oct. 1911.

Ziua din 27 Oct. a. c. a fost o zi de sărbătoare pentru comuna ortodoxă română Borgo-Mjloceni, când poporul acestei comune fruntașe a salutat în mijlocul său pe tinărul preot-capelan Aurel Reu.

Pentru a-și putea manifesta dragostea fiască purtată păstorului mult așteptat, au alergat tinări și bătrâni ca să-i rostească un sincer: bine ai venit!

Un banderiu din 36 călăreți, în frunte cu învățătorul Macedon Pop, l-a întâmpinat cu o vorbire potrivită la gara din Borgo-Rus, iar ajungând în comuna sa natală Borgo-Mjloceni a fost binevențat în numele comitetului parohial de dl învățător Ioan Duce, în numele reprezentanței comunale de dl notar Fjöp Miksa și de dl primar Ioan Cuor.

Ajunși la biserică și săvârșindu-se serviciul divin, a fost introdus prin o vorbire rostită de părintele protopop tractatul Gregorin Pletosu în această frumoasă comună a văii Bărgăului.

Dorim, ca noul preot-capelan să izbutească deplin în lucrarea sa îndreptată spre înaintarea în cele bune a obiditului nostru popor românesc din părțile acestea.

Mai amintesc, că în ziua aceasta s'a pus bază unui fond bisericesc, la care s'au contribuit 50 cor. Și tot cu această ocazie s'a donat din partea doamnei și dlui Alimpu Daco, comisar de drum din Bistrița, un stihir în preț de 61 cor. 12 fl. Se cuvine laudă tuturor acestor binefăcători!

Bărgăuanul.

Gernesig, 3 Noembrie 1911.

În 1 Octombrie a. c. s'a făcut sfințirea bisericii renovate în comuna bis. ort. română Vidrasău, tractul M. Ojorheiului, prin P. O. Domn Stefan Rusu, protopop tractual, în oștitate de mandatar al Exceleiței Sale Ioan Meșianu.

La serviciul divin, săvârșit după precisul tipic, a luat parte și preoții: Vasile Hodoș din Iolandul-mare, Petru Fărăș din Malomfalău, George Branea din loc și Pavel Săciu din Gernesig.

Terminându-se serviciul divin părințele protopop apare înaintea ușilor împărătești, dă citire actului preînalt, prin care a fost încredințat cu această sfântă sarcină, apoi prin cuvinte respicătoare rostește o cuvântare de mare efect, făcând cunoscut credincioșilor însemnătatea serbării și laudând vrednicia părintelui Branea pentru lucrările duse în deplină reparație a bisericii; îndeamnă totodată poporul din această comună să țină cu tărie

cățiva frați spre a face investigațiuni în contra ereticilor, cari fac năvăliri în Ungaria și abat pe locuitorii dela credința catolică. În text papa zice: „Cum dară, precum am înțeles, în regatul Ungariei sunt dușmani crucii, și frații trimiși făcând oficiul inchișițiunii în contra stricării răutății eretice, și ei cu diligență și grăbnie să eșecute, precum Dzeu li a dat-o lor contra ereticilor, crezătorilor în ei, ajutătorilor, apărătorilor și primitorilor lor, — după aceleași statute cu toată autoritatea conceasă, precum s'a conceș și altor inchișitori“. (Hurm. I. p. 598).

Tot la 1327 papa Ioan XXII. laudă zelul și autoritatea comitetului Salamon din Brașov pentru exterminarea (stărpirea) națiunilor necredincioase, și roagă pe Salamon ca să primească cu onoare pe călugării, cari vor veni acolo ca să facă inchișițiuni în părțile acele în contra iniuicilor crucii. (Hurm. I. p. 600).

La 1327 papa Ioan XXII-lea serie priorului provincial al fraților din ordinul predicatorilor din Ungaria: „Întru acestea, pentru creșterea credinții catolice, cu toate dorințele noastre năzuim, ca să nu umblați în cercuitul lupului rapace, care cu astuție oile din turma Domnului le răpește și prăpădește, ci mai ales din via Domnului răddcina nedreptății eretice să se scoată, care ruinează credința catolică, ci umblați ca să aducă roduri purității catolice; pentru aceasta îi poruncim (priorului) să trimită pe frații tăi (călugării) în contra tuturor transilvanilor, bosniacilor și slavonilor, cari ar fi eretici prin regatul Ungariei, și frații să predice crucea (răsboiu cruciat) și cu autoritatea noastră

asigură pe aceia, cari luând crucea vor porni spre stărpirea ereticilor, că le vom da indulgența noastră ce s'a îndatinat a se da acelora, cari au pornit în ajutorul țării sfinte (Palestina), adevă iertarea păcatelor“. (Hurm. I. p. 601).

La 1327 papa Ioan autorizează pe călugării dominicani (minorități) să predice expedițiunea sfântă în contra ereticilor din Transilvania și Slavonia. E identic cu cele de mai sus. (Hurm. I. p. 601).

La 1327 papa Ioan XXII. invită pe călugării predicatori din Ungaria, ca să nu exerciteze dreptul de inchișițiune în ținuturile acelea, unde dreptul acesta a fost dat de mai înainte călugărilor minorități (dominicani). (Hurm. I. p. 604).

Tot la 1327 papa Ioan XXII. scrie regelui Carol Robert, că călugării minorități protestează în contra dreptului de inchișițiune al călugărilor predicatori asupra ereticilor din Transilvania, Bosnia și Slavonia, pentru că acel drept îl căștigă dănușii (minorități) dela papa de mai înainte. (Hurm. I. p. 605).

La 1327 papa Ioan XXII. revoacă dreptul de inchișițiune al călugărilor predicatori în contra ereticilor din Transilvania și Slavonia, încât dreptul de inchișițiune încă de mai înainte a fost acordat călugărilor minorități. (Hurm. I. p. 607). Aceasta o serie papa arhiepiscopului din Strigoniu, și Caloce și tuturor sufraganelor lor și-i provoacă să poarte crucea (răsboiu cruciat) în contra ereticilor!

La 1328 papa Ioan XXII. serie prelaților din Ungaria, să procedeze cu blândețe la strângerea dijmelor dela Cumani

și dela Alachi (Olahi, Vlahi, români), cari s'au întors la religiuinea catolică, ca nu cumva pentru tratarea rea să se instrăineze de biserică romană. (Hurm. I. pag. 609). Papa zice: „Ni-a dat de știre fiul nostru în Cristos, ilustrul Carol (Robert) regele Ungariei, cumcă voi (Arhiepiscopi și episcopi, abați, priori) pe unii din Cumani, Alachi și Sclavi și din alți necredincioși, i-ați întors la credința catolică, din grație divină și cu îndemnul zisului rege și dela astfel de rentorși să nu scoateți dijmele întregi cu rigurositate“ etc.

La 1330 papa Ioan XXII. invită pe călugării predicatori din Ungaria să facă inchișițiuni și să extermineze (stărpescă, omoară) pe ereticii, cari se află pe la marginile regatului. „Noi voind a procede contra acestora, ca nu cumva credincioșii catolici a aceluiași regat să se inficizeze de ciurma rătăciților eretici, liber să procedeze oficiul inchișițiunii, ca în privința aceasta să n'abă nici o pedecă“ etc. (Hurm. I. p. 614).

11 Felurite persecuțiuni în contra ereticilor și șismaticilor.

La 1332 papa Ioan XXII. serie regelui Carol Robert, că-i concede a treia parte din toate venetele bisericești (catolice) din Ungaria, ca pe șismatici și necredincioși să-i poată alunga dela frontierele Ungariei, pentru că fac năvăliri continue în regatul său. (Hurm. I. p. 618). Și iară a treia parte din dijmele de pe 6 ani le concede lui Carol Robert. (Hurm. I. p. 621)

(Va urma).

și dragoste la sfânta biserică, prin ale cărei rugăciuni primesc tot darul de sus și toată dragostea.

După ce a sfârșit părintele protopop cuvântarea, s'a împărțit an-foră credincioșilor, s'au uns cu sf. mir și s'a făcut stropirea poporului cu apă sfințită.

În fine dl protopop și preoții liturgisitori ne-am dus la casa părintelui Branea, unde am fost bine primiți.

Nici o bucurie lămească însă nu-i lipsită de durere: pe când ne ridicam dela masă istă că intră în casă trist cantorul din loc cu numele Orosan și roagă pe dl protopop, ca împreună cu preoții liturgisitori să ia parte la actul înmormântării unui fiu de al său, răposat în etate de 25 ani. Așa am plecat la înmormântarea junelei Orosan.

Serviciul funebru se îndeplinește cu multă duioșie. Părintele protopop rostește o cuvântare funebrală, plină de înrăgălire sufletească, și cearcă să alineze înjma sfâșiată de durere a acestui tată, care într'un interval de abia de trei luni și-a pierdut pe doi copii, o fată de 20 ani și pe junele acesta. . . .

Pavel Suciu
preot.

NOUTĂȚI.

Viriliștii români în comitatul Huedorii pe anul 1912 sunt următorii: Dr. A. Vlad, I. Valca, Dr. I. Mih, Dr. A. Muntean, Nic. Vlad, Dr. N. Moțu, Ivănuț Ștefănescu, Dr. Enea Păpă, Dr. S. Moldovan, Aron Feier, Const. Oaria, Dr. R. Boca, C. Baiou, Dr. C. David, I. Moțu, Iosif Indreș, Dr. G. Dubleș, Dr. A. Dăsc, Dr. R. Doboș, I. Baicu, T. Doboș, Dr. G. Sulin, S. Corvin, Al. Petrovici, Dr. St. Rozvan, I. Petrovici, S. Chiriac, I. Cătean, S. Oltean, Dr. I. Margita, Al. Pop Vulcan, Dr. I. Pop (Orăștie), Fr. Hosszu, N. Socol (Petroșeni), Dr. Iustin Pop, V. Boncu, Nic. Opincariu, Manase Iaz, Andrei Truța, Petru Onea, Nic. Obedeu și Dr. Al. Hosszu.

Adunare generală. Univerșitatea săsească este convocată în adunare generală ordinară pe ziua de Vineri 17 Noemvrie n. a. c.

† **Paul Budiu.** Primim știrea tristă despre încetarea din viață a harnicului profesor **Paul Budiu**, dela școlile noastre centrale din Brașov. Corpul profesoral dela aceste școli a publicat următorul anunț: Cu inima îndurerată anunțăm tuturor amicilor și cunoscuților noștri, că colegul nostru **Paul Budiu**, profesor la gimnaziul gr.-or. român din Brașov, în anul al 58-lea al vieții și în al 32-lea al activității sale profesionale, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Miercuri, în 26 Octomvrie v. la 4 ore p. m. Dumnezeu s'î-i facă parte de odihnă eternă în locașul celor drepti! Brașov, în 27 Octomvrie v. 1911. *Corpul profesoral dela școlile medii gr.-or. române din Brașov.*

Examen de maturitate. Direcția școlii gimnaziului de stat din Sibiu anunță, că în 18 Decemvrie n. a. c. se vor ține examene de maturitate pentru corecții. În 14—16 Decemvrie vor fi examenele în scris, iar în 18 cele orale. Cei interesați au să se anunțe la direcția gimnaziului până în 10 Decemvrie n. a. c.

Militare. În Martie 1912 se vor face unele schimbări de garnizoană, care priveșc și corpul al 12-lea de armată; și adevocă: batalionul prim din Abrud și batalionul al patrulea din Orăștie al regimentului de infanterie nr. 64 își vor schimba garnizoana reciproc; iar compania a 5-a a batalionului 12 de piotieri va merge dela Bălgrad la Pola.

† **Modest Cav. de Grigorcea.** Marele proprietar **Modest Cavalier de Grigorcea** din Bucovina a repausat la Berlin în 2 Noemvrie în etate de 64 de ani. Românii bucovineni pierd în repausat boer pe unul din cei mai cu trecere bărbai ai țării. În mormântarea s'a făcut Marți în 7 Noemvrie n. la Carapcia pe Siret.

Concertul Lucia Cosma. Vânzarea biletelor pentru concertul de Vineri 17 Noemvrie n. a. c., aranjat de dna **Lucia Cosma**, cu binecunoscutul concurs al doarei **Anicuța Voiteanu**, se va face începând de Marți în 14 Noemvrie n. în librăria G. Meyer din Piața mare. Prețul locurilor: Loge: 10 cor., Cercele: 3 cor., Parchet: 2 cor., Loc de stat 1 cor. Pentru studenți 60 bani. — Concertul se dă în folosul școlii de industrie, susținute de Reuniunea femeilor române sibiene. Programa se va publica în numărul viitor.

Medic nou în Sibiu. Dl **Dr. Al. Dobrescu**, medic universal și specialist în dentică, s'a stabilit în orașul nostru, Piața mare, nr. 11.

Vânătoare de urși. În pădurile dela Borgo-Prund s'a început la 1 Noemvrie a. c. o vânătoare de urși întocmită de mai mulți aristocrați și țării. În primele două zile ale vânătoarei au fost împușcați cinci urși. În ziua cea dintâi s'a întâmplat un incident, și adevocă un urs infariat de gonași s'a aruncat asupra unui vânător și l-a rănit cu talpa la un umăr. Rănitul a fost îndată împărțit de ajutor medical.

Monument. Mercuri a fost desvelit la Pitești un bust așezat în grădina publică, în memoria profesorului și publicistului **Ionescu Gion**.

Cazuri de moarte. Din București se anunță încetarea din viață a scriitorului **I. Bonifaciu Hétrat**, vechi publicist și profesor de limba franceză la școala militară de infanterie. Francez de origine, a fost o figură foarte simpatică în cercul intelectualilor bucureșteni. Poet distins, a tradus lucrări românești în limba franceză și a colaborat la mai multe reviste și ziare. S'a stans în vârstă de 65 de ani.

— În 21 Oct. a. c. a răposat **Iosif Enescu**, proprietar și econom în Șimon, tatăl dlui **Iuliu Enescu**, funcționar la „A'bină”. Răposatul a trăit 86 de ani.

— În Sibiu a murit la 5 Noemvrie a. c. **Petru Indreș**, notar comunal pensionat, în etate de de 64 ani. Odihnească în pace!

— Ni se scrie: **Ioan Băloiu**, cancelist în Bistrița după un morb îndelungat, prăvățat cu sf. taie ale muribunzilor și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului, Vineri în 3 Noemvrie 1911 în al 45-lea an al etății și al 20-lea al fericiției sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihnă vesnică Duminecă în 5 Noemvrie în cimitirul din Bistrița. Fie-i țărâna ușoară!

Știre ziaristică. Cu începere dela 1 Ianuarie 1912 va apărea în capitala română un nou ziar zilnic, „**Lumina**”, organ al partidului naționalist democrat. Noul ziar va fi pus sub direcțiunea dlui N. Iorga.

Expoziție artistică. Se anunță din Berlin, ca pentru anul 1913, cu prilejul jubileului de domnie a împăratului **Wilhelm**, se va organiza o mare expoziție artistică universală.

† **Aurel Dobrinu (Delascurta)**, farmacist, a încetat din viață Sâmbătă în 4 Noemvrie n. a. c. la 12 $\frac{1}{2}$ ore din zi, după un morb scurt și greu, abia în al 27-lea an al etății. Rămășițele pământești ale defunctului s'au ridicat luni în 6 Noemvrie a. c. la 2 ore p. m. din ossele părintești din Bucium și s'au așezat spre odihnă vesnică în cimitirul bisericii de acolo. Odihnească în pace!

Cei mai bogați oameni. Conform revistei engleze „**Strand Magazine**”, cei mai bogați oameni ai lumii sunt următorii șase: **Rockefeller**, **Morgan**, **Astor**, lord **Strachona**, **Carnegie** și **Rotschild**. Averele acestor șase domni face o mie de milioane funți.

Filială. „**Ajutorul**”, societate pe acți din Șelca-mare a deschis cu începutul lunii Noemvrie a. c. o filială în **Mediaș**, care se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. În special: 1. Primește depuneri spre fructificare cu interese de 5%—6%. 2. Acordă împrumuturi: pe obligațiuni cu avuți, pe cambii, lombard, hipotecă, cu int. 7—8%. Cu conducerea filialei s'a încredințat dl **Nic. Tipuriță**, dirigent. Filiala „**Ajutorul**” din **Mediaș** își are localul în vila **G. Morscher** din piața mică.

Coroane eterne. Șef contabilul băncii „**Agricola**” din Huedoara, dl **Virgil Comșe**, în loc de cunună peritoare pe cosciugul mult regretatului său unchiu **Petru Indreș**, fost notar penz. în Sibiu, dăruiește cor. 10 la fondul **Dr. P. Șpan** pentru ajutorarea copilor de Moț, aplicați la meserii. — La aceaș fond au mai dăruit: **Ioan Presocre**, cand. de adv. (**Restișdorf**) 1 cor., **Lszur Tomcioi**, sodal barbier, 20 bani, iar participanți la conferința învățătoarească din tractul **Albei Iulia** la propunerea parohului catihet **Ioan Neșgoe (Stremți)** au dăruit cor. 12-10 Starea fondului cor. 1145-13. Pentru primos advoc. eald. mulțumite, în numele comitetului „**Reuniunii sodalilor români din Sibiu**”: **Vic. Tordășianu**, prez.

Inchiderea cărciumelor. Pretura cereșcă din Miercurea a hotărât, ca în comunele **Jina**, **Dobârca** și **Ludoș** să se țină cărciumele închise în **Dumineci** și **sărbători**.

Sentență casată. Din **Budapesta** se anunță, că luându-se în desbatere ape ul dat împotriva achitării fraților **Zsilinszky**, cari au omorât pe deputatul **Achim**, **Caria** regească a cassat sentința tribunalului din **Giula** și a ordonat o nouă desbatere a procesului. Desbaterea aceasta se va face la **Curtea cu juri din Budapesta**.

Alcoolismul rasselor inculte. Comitetul din **Londra**, organizat pentru apărarea popoarelor inculte împotriva alcoolismului, și-a publicat zilele acestea raportul despre lucrarea sa din ultimii cinci ani. Raportul cuprinde unele părți destul de interesante despre băuturile alcoolice consumate în **Africa** de nord și de vest. **Germania** exportă în părțile acestea mari cantități de rachiu prost, făcut din cartofi. **Sălbaticii africani** obișnuiesc a se îmbăta mai ales la înmormântări și la nunți. **Medicii din Africa** de vest spun, că barbarii de acolo nu sunt iubitori de băutură, și că nici n'ar gusta-o, dacă negustorii europeni nu li ar oferi mereu să bea. **Cărciumile** sunt totdeauna goale; deoarece un sălbatic dacă voește să bea rachiu, îl duce acasă, unde după ce a înghițit bine se culcă să doarmă, ca să nu-l poată vedea oamenii în stare de beție. Numai când s'a trezit deplin, îndrăznește să iasă în lume fără a fi arătat cu degetul de tovarășii săi. . . .

Aeroplanul în război. Ziua de **Merourea** trecută a fost zi memorabilă în istoria aviațiunii. Pentru întâia oară a luat parte activă la război un aeroplan, care a aruncat la **Tripolis** bombe în mijlocul dușmanilor. **Aeroplanele** au făcut atât în războiul italo-turc, cât și în războiul mexicană (celeste servicii de recunoaștere; botezul focului însă l-au primit numai în zilele acestea. **Locotenentul Gavotti** dela secția aeroplanelor armatei italiene s'a ridicat dimineața cu monoplanul sistem **Etrich**, luând pe mașină câteva bombe, construite special pentru aviație. **Bombele** au mărimea și forma unei mici portocale, sunt făcute din oțel și încălțate cu o materie explosivă dintre cele mai simțitoare. **Gavotti** a sburat câteva mile spre sud-est dela **Tripolis**, deasupra unei oaze unde se găsea o trupă de vreo două mii de arabi. **Dela** o înălțime de 500 metri, locotenentul a svărlit prima bombă asupra arabilor, și a văzut cum bomba lovindu-se de pământ a explodat, după aceea n'a mai zărit decât un nor negru de fum și soldați alergând. A mai aruncat după aceasta alte trei bombe, însă n'a putut stabili efectul lor nimicitor.

Concert în Orăștie. Reuniunea română de cântări din Orăștie aranjează din prilejul inaugurării salei celei nouă de producțiuni dela hotelul „**Central**” Sâmbătă, în 11 Noemvrie st. n. 1911, un **Concert** cu acompaniamente de pian și orchestra militară, în sala mare dela hotelul „**Central**”. **Venitul** net încurge la fondul reuniunii. **Damele** sunt rugate să se prezinte la petrecere în costume naționale. **Programul** conține coruri mixte, solo pentru voce de sopran și bariton, și piese executate de orchestra militară.

Bioscopul Apollo, din piața **Hermann** are tot la două zile program nou, variat și interesant. **Reprezentății** se dau la orele 6 și 8 sara, în zilele de lucru; iar în **Dumineci** și **sărbători** la 3, 4 $\frac{1}{2}$, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica militară.

Mulțumită.

Tuturor binevoitorilor, pretincilor și cunoscuților, cari mi-au adresat cuvinte de mângăiere și îmbărbătare din incidentul trezării la cele eterne a scumpei și neîntinate mele soții **Valeria Scutea n Maniu**, le exprim pe calea aceasta cea mai sinceră mulțumită.

Păucea, 23 Octomvrie 1911.

Valeriu Scutea
preot. gr. or.

Teatru.

Sâmbătă, cu prilejul sărbării în amintirea lui **Schiller**, se reprezintă: **Wallensteins Lager**, poemă dramatică într'un act, după care va urma **Lied von der Glocke**, ilustrat cu tablouri vii.

Oficială.

Atragem atențiunea oficiilor parohiale asupra ordinului consistorial Nr. 11375/1911 Ep., conform căruia **terminul ultim pentru solvirea taxelor sidoxiale e ziua de 1-a Noemvrie v. a. c.**

Oficiile parohiale să îndrume deci epitropiile parohiale, ca până la terminul amintit, — negreșit să administreze cassele arhidiecezane, atât sidoxia pro 1911, cât și eventualele restanțe din anii trecuți.

Cărți și reviste.

Monografia comunei Săcădate este titlul unei broșuri scrise de dl **Ioan Podes**, preot ort. rom. Ea a fost prezentată la concursul publicat de comitetul central al „**Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu**”, și a fost premiată cu premiul I. de 90 cor. Prefața monografiei e scrisă de dl **Vic. Tordășianu**, secretarul **Reun. rom. agricole sibiene**. În monografie, între altele, se dă istoricul comunei **Săcădate** (din comitatul Sibiu), descrierea ei, hotarul, mănăstirea și bisericile, școala și starea culturală, administrația comunii, comitetul comunal și institutul de credit „**Plugarul**”. Prețul monografiei e cor. 1, cu portul postal cor. 1-10. Se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu.

Amintiri, schițe și nuvele de Alecsandru Ciura. Orăștie. Edit. „**Librăriei Naționale**”, S. Bornemiss, 1911. Un vol. în 8°, de 263 pp. Prețul 1-60 coroane. — Este primul volum din „**Biblioteca scriitorilor dela noi**”, ce apare sub îngrijirea dlui **Oct. C. Tăslăuanu** și sub auspiciile **Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român**. Ținta bibliotecii este a trezi o mișcare literară mai intensivă aici la noi acasă, și totodată a pune la îndemâna cititorilor lucrările scriitorilor noștri de valoare. **Librăria națională dela Orăștie** a luat asupra sa o sarcină împlănată cu jertfe considerabile, când s'a hotărât a porni această întreprindere literară. Volumul dlui **Ciura** cuprinde vreo 20 de povestiri, mai ales scene bine prinse din traiul românilor din Munții-apuseni. Cartea tinărului scriitor ardelean se citește cu plăcere. Tiparul și formatul de toată frumusețe.

„**Luceafărul**”, revistă literară și artistică, Nr. 21, din 1911, a apărut cu următorul sumar bogat și variat: **I. Agărbiceanu**: La moartea unui prieten. **M. Săulescu**: Adevocă noaptea (poezie). **T. R. Popescu**: Excursiuni în Munții Făgărașului. **D. Nanu**: Visul unui amurg de iubită, piesă într'un act după **H. Bataille**. **Maria Cunțan**: Iubirea noastră (poezie). **Cronică**: **Serbările jubilaro din Iași** (M. S.). **Literatura ca artă și ca profesiune** (B.). **Poeziile lui C. C. C. C.** **Pavelescu** (B.). **Plaga micilor anonimi**. **Concertul tenorului I. Rădulescu la Sibiu** (M. S.). **Cronică școlară** (B.). **Asociațiunea și Enke**. **Teatrul românesc în Ardeal** (B.). **Ian van Eyk**. **Reviste și ziare**. — **Poșta Red. Bibliografie**. **Înstrățuni**: **Ian van Eyk**: **Altar**, **Satul Poroști**. **Efect de lună în munți**. **Vârful Urlei și Piscul Somnului**. **Vedere spre sud-est de pe Geleagenul**. **Vedere de pe șaua Lăculețe**. **Vârful Urlei**. **Vedere de pe Vârful Urlei spre Vest**. **Colțul Bolășeni**. **Vânatul în Munții Carpaților**. **Peatra Caprei**. **Mănăstirea Grecilor**.

Revista politică și literară. Primim nr. 2, an. IV. din excelentă „**Revista politică și literară**”, ce apare la **Bj** sub conducerea dlui **Aurel Ciato**, și cu colaborarea celor mai distinși scriitori. **Conținutul** bogat și variat al acestui număr e următorul: **Aurel Ciato**: **Post festum**. **Em. Grigorevici**: **Emante românești în limba Sașilor din Transilvania**. **Dr. Casiu Maniu**: **Cum are să fie un centru cultural românesc**. **Simion Goan**: **Presimțirea** (nuvelă). **Dr. Ștefan Pop**: **Din trecutul cultural-politic al Bănatului**. **Henric Stahl**: **Calătoria în lună a unui Român** (fragment). **Ost. Lapeanu**: **Cântarea mea** (poezie). **Dr. Franz Oppenheimer**: **Statul**, trad. de **Ionio**. **Gavril Todica**: **Arcuri**. **P. Papazissu**: **Serenadă** (poezie). **T. Lășcoală** (nuvelă). **Dr. V. Hăncu**: **Despre aer și condițiunile igienice ale unei camere de locuit**. **Note politice**. **Informațiuni**. **Redacțiunea I. Ilustrațiuni**. **Revista** aceasta se poate procura pentru prețul de 12 cor. pe an; pentru învățători și preoți: 8 cor.; în România: 15 cor.

Nr. 626/1911.

(420) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. română din Târnovița tractul Iliei, se publică prin această concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar fundamental 1000 cor., dintre cari 600 cor. dela popor și 400 cor. se va cere ajutoriu dela stat. Cuartir în natură, și relut de grădiniță 20 cor.

Cuincuenalele se vor socoti numai după serviciu prestat la aceasta școală.

Iliamurășană, la 15 Octomvrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Iliei în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Z. Mureșan
protopresb.

Nr. 689/1911.

(421) 3-3

Concurs.

Pentru instituirea unui post de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a doua **Simon** bis. veche protopresbiteratul Branului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele stolare sigure fasionate în coala B.

Se notează, că ori ce serviciu în și afară de biserică, capelanul nu poate săvârși fără prealabila încuviințare a parohului local.

Doritorii de a ocupa acest post își vor așterne în termenul sus indicat, scrisurii oficiu protopresbiterial, cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din **Simon** bis. veche cu prealabila încuviințare a scrisurii spre a cânta, respective celebra și cuvânta.

Zernești, 17 Oct. 1911.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al Branului.

Ioan Hamsea
protopresb.

Nr. 519/1911 protop.

(423) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala elementară confesională gr.-or. română din parohia **Ernea-săsească**, tractul protopopesic al Mediașului. prin aceasta se escrie concurs cu termen de 15 zile computate dela prima publicare a acestui concurs.

Dotățiunea împreună cu acest post este: 800 coroane din repartitie, iar 200 coroane întregire dela Preavenerabilul Consistor. Cuartir în natură și relut de grădiniță.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne rugăriile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesic în termenul deschis, îndatorăți fiind cel ales a conduce la biserică copii în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei sf. liturgie, a se prezenta poporului în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, în 18 Octomvrie 1911.

Oficiul protopopesic gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu parohial.

Romul Mirccea
protopop.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 42- Director-șef

Dr. Cosmutza.

Papier à Cigarettes

ABADIE

PARIS

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 12-

Cancelarie administrativă și biuro de informațiuni

în

Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarândări de bunuri, mașini, motoare, și alte rechisite economice; finanțez parcelări de mori, experez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectueiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență. (84) 26-

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat.

VIII. Aggteleki-u. 10., l. 7. Telefon 171-27.

Picături de stomach ale lui Brády

cu
Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell“, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, durere de cap și stomach, greață, colică, insomnie, anemie și galbinare etc. Se găsește în farmacia cu prețul — 90 bani și C. 1-60. 6 sticle cu C. 5-40, 3 sticle duple C. 4-80, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei“, Viena I. Fleischmarkt II. Depozit Nr. 5. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dului de Mariazell, embalage roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (4) 21-25

În Sibiu se află în depozit la: August Teutsch, Carl Morscher, Guido Fabritius.

Câștigul cel
ma mare ev.
600,000 M.

**Anunț
de noroc!**

Câștigurile
le garan-
tează statul.

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de stat Hamburg a marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Câșt. principale à
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

s. a. m. d.

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg M. 6 (K 7).	Jumăt. de los M. 3 (K 3-50)	Sfert de los M. 1-50 (K 1-75)
---------------------------	--------------------------------	----------------------------------

Planul oficios de tragere provăzută cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

17 Noemvrie.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr.
Casă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteti-mi { un los întreg à M. 6— (K 7—)
                  { „ de jum. à M. 3— (K 3-50)
                  { un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(389) 10-16

Publicațiune.

În-6/19 Noemvrie a c. se licitează lo- cul de pășunat de oi al bisericii gr.-ort. ro mâne din **Biertan** (Berethalom) pentru 200-250 oi, un loc foarte potrivit pentru oi, pe un an.

Condițiunile mai precis se pot vedea în cancelaria oficiului parohial. (422) 3-3

Culegători-tipografi.

Pentru Tipografia arhidiecezană din Sibiu se caută 2-3 culegători români, cari să fie inițiați și în lucrări de axidență. Primirea se face momentan.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influințează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusă rea!

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI. Váci-körut 17.

Pastilele de piept ale lui Egger m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, August Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 49-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru prădjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

A XXIX-a ces. reg. priv.

LOTERIE DE CLASĂ

110.000 losuri.

55.000 câștiguri.

Tot al doilea los câștigă.

Câștigul cel mai mare:

1.000,000	200,000	80,000
600,000	100,000	70,000
400,000	90,000	60,000

și așa mai departe.

La clasa I-ă

tragerea în 16 și 17 Noemvrie.

Recomandă și trimite losuri originale cu prețurile oficioase de

los original:	1/3	1/4	1/2	1/1
pentru cor.	1-50	3-	6-	12-

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU
Str. Cîsnădiei 1

BRAȘOV
Str. Mănăstirii 23.

Comandele se efectueiesc în modul cel mai simplu prin mandat postal! La dorință losurile se expediază și prin rambursă. La cerere chequri postale, precum și planuri de joc se trimit gratuit și franco. Informațiuni gratuite. (405) 4-4